

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Курсова робота з методики навчання
німецької мови на тему:
«ТЕСТИ ЯК ЗАСІБ КОНТРОЛЮ НІМЕЦЬКОМОВНИХ
ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК І ВМІНЬ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ
(НА ПРИКЛАДІ УЧНІВ 7 КЛАСУ)»

Члени комісії:

_____ Зеня Л.Я.
(підпис)

_____ Свиридюк В.П.
(підпис)

Студентки групи Сонім20-20

філологічного факультету освітніх технологій
освітньо-професійної програми Іноземні мови та
літератури, методика навчання іноземних мов і
зарубіжної літератури (німецька мова і друга
західноєвропейська мова)
за спеціальністю 014 Середня освіта
Дупляк Інни Володимирівни

Науковий керівник – доктор педагогічних наук,
доцент Свиридюк В. П.

Національна шкала –

Кількість балів –

Оцінка ЄКТС –

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСОБІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ УЧНІВ.....	6
1.1 Тестування як одна з форм контролю граматичних навичок і вмінь учнів.....	6
1.2 Формалізований тест: поняття, сутність, види.....	9
Висновки до розділу 1.....	14
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСОБУ ПЕРЕВІРКИ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК І ВМІНЬ УЧНІВ	15
2.1 Особливості тестових завдань для контролю граматичних навичок і вмінь учнів.....	15
2.2 Приклади тестових завдань для контролю граматичних навичок і вмінь учнів.....	19
Висновки до розділу 2.....	21
ВИСНОВКИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24
ДОДАТКИ.....	27

ВСТУП

На сучасному етапі одним із головних завдань навчання іноземної мови є розвиток граматичних компетенцій учнів – це вміння правильно формулювати висловлювання та думки з точки зору граматики та розуміти мову інших людей. Ця здатність базується на складній і безперервній взаємодії необхідних навичок, знань і усвідомлення.

До характерних особливостей граматичної компетенції належать: вміння розуміти і висловлювати думки, формувати і розпізнавати правильно оформлені словосполучення і речення відповідно до граматичних правил, на відміну від запам'ятовування і елементарного повторення стійких граматичних структур; підсвідоме використання граматичних форм іноземної мови, відповідно до правил граматики, т.зв. «почуття» граматичної форми; знання граматичних категорій і рівнів мови, тобто граматичної системи мови в цілому, а також сукупності всіх її правил і норм.

Тому зазначаємо про необхідність розгляду функції контролю та оцінювання рівня сформованості німецької граматичної компетенції в учнів 7 класу загальноосвітньої школи. Функція зворотного зв'язку дозволяє керувати процесом вивчення іноземної мови. Це дає змогу швидко оцінити методичну ситуацію та внести необхідні коригувальні зміни у виборі методів навчання і прийомів, підбір вправ, визначення режиму та часу їх виконання, порядок проведення всіх занять та виховної роботи з учнями. Функція зворотного зв'язку дозволяє учням самооцінювати свої успіхи в оволодінні мовою та планувати подальшу навчальну діяльність. Функція оцінювання здійснюється при оцінюванні ефективності виконання учнями навчальних завдань. Оцінка свідчить про конкретний рівень володіння мовленнєвою діяльністю з іноземної мови, є орієнтиром для учнів (та їх батьків) у подальшій діяльності в галузі оволодіння іноземною мовою. Навчальна функція контролю реалізується на основі синтезу набутих умінь

і вмінь користуватися вивченим мовним і мовленнєвим матеріалом, які актуалізуються в процесі виконання контрольних завдань. Розвивальна функція контролю передбачає розвиток індивідуально-психологічних особливостей учнів, які функціонують при виконанні учнями контрольних завдань: слухової чи зорової оперативної пам'яті, гнучкості мислення, фонематичного слуху, пластичності артикуляційного апарату тощо. А саме успішне здійснення контролю функцій впливає на ефективність як контролю, так і всього процесу навчання.

Як вітчизняні, так і зарубіжні методисти, такі як М.Є. Брейгіна, М.Я. Дем'яненко, А.М. Жолківський, А.В. Конишева, К.А. Лазаренко, Є.А. Маслико, С.В. Мельник, С.Ю. Ніколаєва, Л.С. Панова, С.П. Шатілов. я Брейгіна обґрунтували мету контролю мовних компетенцій. А.М. Жолковський виділив цілі контролю в освіті. Е. А. Маслико розробила вправи для перевірки. Колектив авторів Дем'яненко М.Я., Лазаренко К.А., С.В.Мельник з метою контролю мовних компетенцій поділили вправи на рецептивні, рецептивно-продуктивні та продуктивні. А.В.Конишева детально зупинилася на контролі результатів навчання іноземної мови. Л.С.Панова визначила функції управління. С. П. Шатілов розробив функції, об'єкти, види і форми контролю на уроках іноземної мови.

Для навчання лексичних компетенцій німецької мови у 7 класі МОН України рекомендує підручник «Deutsch» автора С. Сотникової, у якому вправи з контролю граматичних компетенцій німецької мови учнів 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів за деякими темами не містяться або представлені недостатньо. Відсутня також методика організації контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів сьомих класів у процесі формування граматичної компетентності з німецької мови.

Отже, щоб обґрунтувати актуальність нашого дослідження, існує необхідність створення вправ для контролю рівня сформованості граматичної німецькомовної компетенції учнів 7 класу в загальноосвітній

школі і втілення в навчальний процес комплексу, який би відповідав програмам.

Об'єктом дослідження є процес організації та проведення методики контролю та оцінювання рівня сформованості німецькомовної граматичної компетенції учнів 7 класу загальноосвітньої школи.

Предметом дослідження є методика контролю та оцінювання рівня сформованості німецькомовної граматичної компетенції учнів 7 класу в загальноосвітній школі.

Мета дослідження полягає в узагальненні досвіду методики контролю та оцінювання німецькомовної граматичної компетенції та практичній розробці контрольних завдань та методичних рекомендацій щодо організації та проведення методики контролю та оцінювання рівня сформованості німецькомовної граматичної компетенції.

Для дослідження поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання:**

- з'ясувати поняття тестування як однієї із форм контролю граматичних навичок і вмінь учнів;

- визначити сутність, види тестів;

- проаналізувати методику використання тестування як засобу перевірки граматичних навичок і вмінь учнів.

Методи дослідження: критичний аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження.

Практичне значення: розробити комплекс тестових завдань для організації та проведення контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів у процесі формування німецькомовної граматичної компетенції в учнів 7 класу ЗОШ.

Наукова новизна: узагальнення підходів до вивчення з даної теми та теоретичне обґрунтування та розробка методики.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСОБІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ УЧНІВ

1.1 Тестування як одна з форм контролю граматичних навичок і вмінь учнів

Надзвичайно важливим елементом наукового осмислення обраної дослідницької проблеми є аналіз і пояснення понятійно-термінологічного апарату дослідження, що дозволяє забезпечити термінологічну коректність і уникнути двозначності в тлумаченні використаних понять. Крім того, термінологічний апарат, представлений у дослідженні, відображає стан розробленості обраної проблеми в науці, визначає стратегію дослідницького пошуку та є ключем до розуміння важливих ознак трудових понять.

Перші наукові праці з теорії тестів стосувалися різних галузей психології, соціології, педагогіки та інших так званих поведінкових наук. Психологи за кордоном називають теорію тестів психометричною наукою, а дидактику – педагогічним виміром. У домашній педагогіці загальноприйнятим є варіант назви цієї науки - тестологія, яка може мати педагогічний, психологічний або соціологічний характер в залежності від того, де застосовується і розвивається досліджуване поняття. Педагогічна тестологія спрямована на розробку тестових методик об'єктивного контролю рівня знань студентів.

Ключовими поняттями тестології як однієї з методологічних теорій є тест, зміст і форма завдань, достовірність і валідність результатів вимірювань [1, с.54]. Поняття «тест» походить з англійської мови (англ. контрольно-перевірочна, оцінна, контрольна, контрольна робота) – це комплекс завдань із певної галузі знань або навчального предмета, що дає змогу кількісно оцінити знання, уміння, навчальні досягнення та компетентності учнів [13, с.21].]

О. Ляшенко в «Енциклопедії освіти» зміст терміна «тест» трактує як комплекс завдань із певної галузі знань чи навчального предмета, що дозволяє кількісно оцінити знання, уміння, освіченість, досягнення та компетентності учнівської та студентської молоді.

Існує багато трактувань педагогічного тесту, які відображають широкий спектр підходів і поглядів на його правильне визначення - від широкого розуміння його як методу дослідження до вузького розуміння його як засобу вимірювання. Зразок набуває якості засобу вимірювання під час його стандартизації, тобто доведення до еталонів репрезентативного зразка [11, с. 902].

Відповідно до «Українського педагогічного словника» поняття «тест» визначається як система прийомів обстеження та оцінки індивідуальних психічних особливостей і властивостей людини; завдання типової форми, виконання якого має виявити наявність конкретних знань, умінь і навичок, навичок або інших психологічних особливостей - інтересів, емоційних реакцій тощо, показників виконання відповідного тестового завдання. Тестові оцінки є відносними [7, с.329].

Зі статті «Короткого тестологічного словника-довідника» випливає, що «тест» — це набір запитань, які здебільшого потребують однозначної відповіді, заповнюються за певними правилами та процедурами, включають попередню експериментальну перевірку та відповідають такій функціональній характеристиці, як валідність і надійність [14, с. 92].

Автори «Нового словника іншомовних слів» характеризують поняття «тест» (від англ. test — випробування) як: 1) спеціальне завдання визначення здібностей, нахилів, вольових якостей людини; 2) коротке стандартне завдання, метод дослідження, що використовується в різних галузях науки для отримання кількісних характеристик конкретних явищ; 3) анкета для соціологічного дослідження [18, с. 23], де тест характеризується не якісними показниками, а кількісними рівнями детермінації специфічних ознак.

У «Словнику-посібнику з навчання української мови» «тестом» вважається завдання стандартної форми, виконання якого має виявити певний рівень знань, умінь і навичок, зокрема вміння слухати, сприймати та запам'ятовувати почуте (аудіювання), прочитати текст і потім відтворити його в усній чи письмовій формі (мовлення та письмо) [22, с. 277].

Ретроспективне вивчення спеціальної літератури дозволило простежити еволюцію поняття «тест» у змістовому, структурно-функціональному контексті, а також тенденції його розвитку, що відображають конкретну галузь та її наукову традицію.

Поняття «тест» — одне з основних визначень української педагогічної діагностики, запроваджене у 1920-х роках П. Блонським з метою розробки перших шкільних стандартів і тестів для перевірки якості знань, розробки значної кількості підручників із тестовими завданнями для окремих кафедр або тем [15, с.83], однак не набув поширення в масовій практиці, а лише обслуговував медико-педагогічні комісії для визначення рівня розумового розвитку дітей.

Сам термін «тест» майже не використовувався на практиці, а використовувалися його синоніми («експеримент»), «психологічний експеримент», «експериментальна методика», «експериментальні дослідження», «так звані тести»), під якими розуміють процедуру визначення рівня розвитку учнів за результатами вирішення конкретних завдань. У педагогіці конкретну, уніфіковану форму контролю знань і умінь називають оцінюванням. Цей термін почав використовуватися в зарубіжних методиках для позначення будь-якого контрольного завдання як синонім понять «контрольна робота», «опитування», «оцінка», «екзамен».

Американські тестувальники виділяють дві групи тестів: об'єктивні та суб'єктивні. В об'єктивних тестах правильність відповіді визначається за допомогою ключа відповідей; в суб'єктивному вимірі - оцінюється на основі експертних оцінок. У вітчизняній методиці не використовуються терміни «об'єктивний тест» і «суб'єктивний тест», а термін «тест» вживається у

вузькому значенні – «комплект завдань, упорядкованих за конкретними вимогами, які пройшли попереднє прийняття, дозволяють виявити рівень компетентності екзаменованого, результати якого оцінюються за попередньо встановленими критеріями». Основна відмінність тесту від тесту полягає в тому, що він передбачає вимірювання. Іншою важливою особливістю є те, що дослідження підлягає процедурі стандартизації.

Тест зазвичай складається з двох частин: інформаційної та оперативної. Інформаційна частина містить чітко та просто сформульовані інструкції та приклади правильного виконання завдань. Оперативна частина складається з певної кількості завдань або запитань [14, с. 122-123].

1.2 Формалізований тест: поняття, сутність, види

Тестування є ефективним способом організації контролю у вивченні іноземної мови. Пробна перевірка може забезпечити успішне виконання поставленої мети та всіх контрольних функцій, а також виконання вимог до якості перевірки. Враховуючи те, що контроль є важливим елементом навчального процесу та є ефективним інструментом управління процесом навчання іноземної мови, успішність управління навчальним процесом може бути забезпечена лише через прозору організацію системи контролю. Здійснення такого контролю потребує, перш за все, розуміння його функцій, об'єктів, методів, форм і засобів його організації та вимог до нього.

Зважаючи на те, що провідною ідеєю викладання іноземних мов у нелінгвістичних ВНЗ є розвиток у майбутніх фахівців у сфері комунікативної компетенції іноземною мовою, зокрема вміння читати спеціальну літературу, мета контроль полягає у перевірці, аналізі та визначенні результатів функціонування процесу навчання на кожному етапі, акцентуючи увагу на досягненні кінцевих цілей навчання [8].

Основним завданням навчання іноземної мови є навчити учнів використовувати іноземну мову як засіб спілкування в усіх видах мовленнєвої діяльності в різноманітних ситуаціях повсякденного життя. Оптимальною формою контролю тут має бути тестовий контроль. У навчанні іноземної мови використовуються різні види контролю: поточний, тематичний, поетапний, підсумковий.

Завдяки цим видам контролю можна виділити види тестового контролю або види тестування. Це поточні, тематичні, окремі та підсумкові перевірочні роботи. Кожен із зазначених видів контролю здійснюється за допомогою спеціально розроблених тестів. Тестовий контроль, тобто тестування, у вузькому розумінні означає використання та виконання тесту, а в широкому – як сукупність етапів планування, складання та тестування тестів, обробка та інтерпретація результатів тестування [1, с. 271].

У зарубіжній літературі з дослідження тестування під педагогічним або психологічним тестом часто розуміють процедуру, спрямовану на виявлення конкретної моделі поведінки, з якої можна зробити висновки про конкретні риси особистості.

Сучасні педагогічні тести — це набір стандартизованих методик вимірювання прихованих (тобто недоступних безпосередньому спостереженню) параметрів особистості, що визначають рівень її підготовки та відповідність освітнім стандартам у певній галузі знань. При цьому широко застосовуються математичні методи планування та обробки результатів вимірювань, а також сучасні технології обробки інформації [24-32].

Поява великої кількості нестандартизованих завдань у формі тестів та їх несанкціоноване використання в навчанні викликає необхідність стандартизації основних понять і термінів педагогічних досліджень. Основна відмінність між тестом і традиційним тестом полягає в тому, що він завжди передбачає вимірювання. Таким чином, оцінювання за

результатами тестування є більш об'єктивним і незалежним від можливої суб'єктивності вчителя, ніж оцінювання за традиційним тестом, який завжди суб'єктивний.

Основною відмінною рисою тесту є його об'єктивність, що гарантується вимірюванням, функція якого полягає в наданні кількісної інформації. Поточний тестовий контроль здійснюється під час навчання, тематичний тестовий контроль - після виконання роботи над окремою темою, рубіжний тестовий контроль - під час навчання. кінець семестру, підсумковий тестовий контроль - після завершення навчання з окремого предмета.

Поточний контроль контрольних робіт проводиться систематично під час занять і спрямований на отримання від викладача інформації про успіхи студентів у засвоєнні мовного матеріалу та розвитку мовленнєвих навичок і вмінь, а також інформації про можливість використання конкретних методів і прийомів навчання [9, стор.18].

Результати, отримані викладачем під час поточного моніторингу, дозволяють контролювати ефективність навчального процесу та своєчасно виправляти недоліки. У тестах переважають тестові завдання, спрямовані на перевірку певного вміння чи вмінь, відповіді, як правило, вибіркові. Учитель сам готує контрольні листи.

Постійний моніторинг спрямований на визначення проміжних, а не кінцевих результатів у вивченні іноземної мови. Контрольні тематичні роботи перевіряються по годинно після виконання роботи над заданою темою. Метою цього тесту є перевірка рівня знань студентів з іноземної мови та їх навичок з предмета, що тестується. Тест може містити завдання різних типів і типів з будь-якого виду мовленнєвої діяльності. Тестові завдання мають спільну тему та розташовані в певному порядку.

За результатами тематичних контрольних робіт учні отримують оцінку за роботу з даної теми. Прикордонний контроль здійснюється в певному пункті. Це може бути кінець семестру.

Метою прикордонного контролю є отримання об'єктивних і достовірних результатів навчальних досягнень студентів на конкретному етапі процесу вивчення іноземної мови. Специфіка прикордонного тестового контролю полягає в тому, що:

- Тест має бути місцево стандартизованим. Колоквіум повинен представляти узагальнений матеріал з усіх тем, які вивчаються студентами в поточний період навчання.

- За структурою тест з кожного виду мовленнєвої діяльності може включати субтести, що відрізняються ступенем складності тестових завдань

- Тестові завдання спрямовані на перевірку вмінь, інтегрованих у різні види мовленнєвої діяльності.

Наприкінці кожного курсу проводиться випускний іспит. Для підсумкового оцінювання кожного курсу можуть бути запропоновані тести з двома рівнями складності. Доцільність дворівневих тестів пояснюється тим, що успішність оволодіння іноземною мовою на тому чи іншому рівні значною мірою залежить від таких суб'єктивних факторів, як індивідуально-психологічні особливості студентів, які впливають на цей процес, і попередньої підготовки кожної людини. Враховуючи специфіку підсумкового тестового контролю, можна виділити деякі особливості цього тесту:

- Тестові завдання складаються на основі обраного матеріалу, вивченого в цьому курсі.

- Контрольна робота складається з чотирьох частин залежно від виду мовленнєвої діяльності.

- Усі частини тесту пов'язані однією глобальною комунікаційною ситуацією, тому наступні тестові завдання неможливо виконати без попередніх.

- Контрольна робота базується на предметному матеріалі, який студенти опанували під час навчання за даним напрямком.

- Тест охоплює лише завдання інтеграційного тесту. Важливе значення мають комп'ютерні тести.

- Закрити тестове завдання (заповнити пропуски); progress test – дозволяє перевірити ступінь засвоєння матеріалу [12, с.19].

Структура тестового контролю може забезпечити ефективний, об'єктивний і точний контроль у вивченні іноземної мови:

- розробка педагогічних тестів як інструментів вимірювання;
- використовувати готові тести для об'єктивного, стандартизованого контролю знань, умінь і навичок учнів;
- визначення початкового рівня підготовки студента для інших освітніх цілей;
- об'єктивне порівняння результатів навчання в різних навчальних закладах і організаціях, незалежно від різних методів і засобів навчання, які вони використовують;
- забезпечення органів управління освітою будь-якого рівня достовірною інформацією про результати навчання;
- надання учням та їх батькам можливості отримати об'єктивну інформацію про рівень навчальних досягнень [3, с.41].

Використання тестових завдань дозволяє:

- удосконалення та поглиблення мовних, комунікативних, навчально-пізнавальних, мовних і країнознавчих знань і компетентностей учнів;

- забезпечення вільного, нормативно правильного та функціонально цілеспрямованого оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності;
- послідовне закріплення, розширення й поглиблення, подальша систематизація знань, набутих під час ознайомчого колективного курсу фонетики;
- вдосконалення практичних і граматичних навичок;
- розширення термінології;
- формування в учнів навичок оволодіння основами морфології та синтаксису;
- розвиток умінь граматично правильно формулювати усні та письмові відповіді в монологічному та діалогічному мовленні [16; 17].

Висновки до 1 розділу

Тому тестування є одним із найбільш стандартизованих і об'єктивних методів контролю й оцінювання знань, умінь і навичок студента, позбавленим таких традиційних недоліків, як інші методи оцінювання знань, як неоднорідність вимог, суб'єктивність екзаменаторів і невизначеність системи оцінювання.

Розробка професійних тестів з німецької мови – повсякденна проблема, з якою вчителі стикаються у своїй щоденній педагогічній роботі. Тому важливо проаналізувати, як викладачі оцінюють об'єктивні та суб'єктивні форми перевірки з точки зору їх відповідності потребам студентів, з точки зору їх здатності відобразити мовні навички студентів, а також з точки зору їх відповідності рівню володіння німецькою мовою та професійної спрямованості студентів.

Крім того, важливо враховувати точку зору викладачів щодо можливості використання даного типу тестів для оцінки професійних комунікативних умінь та їх відповідності видам діяльності, які практикуються в цільовій професійній ситуації студентів.

Тому тестування створює багато можливостей для ефективної організації навчання учнів професійно орієнтованого читання та успішного досягнення основної мети – формування комунікативної компетенції з іноземної мови в читанні.

Проте для успішного виконання тестів необхідно виконати певні вимоги щодо розробки тесту/тестового завдання. У процесі розробки тесту, основною метою якого є контроль рівня розвитку комунікативних компетенцій у іноземній мові серед майбутніх спеціалістів, перш за все, мають відповідати такі вимоги: комунікативність, професійна спрямованість при тестуванні завдань, відповідність вимогам. Контрольні та навчальні теми

разом із типами тестових завдань відповідно до поставлених навчальних цілей, дотримання рекомендованого рівня знання іноземної мови.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСОБУ ПЕРЕВІРКИ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК І ВМІНЬ УЧНІВ

2.1 Особливості тестових завдань для контролю граматичних навичок і вмінь учнів

Грамматична компетентність - це здатність людини правильно формулювати свої висловлювання та думки з точки зору граматики і розуміти таке ж граматично правильне мовлення інших людей. Ця здатність базується на складній і безперервній взаємодії необхідних навичок, знань і усвідомлення [8, С. 57].

До характерних особливостей граматичної компетенції відносяться: здатність розуміти і висловлювати думки, формувати і розпізнавати правильно оформлені словосполучення і речення відповідно до граматичних правил, на відміну від запам'ятовування і елементарного повторення стійких граматичних структур [17, С. 112]; підсвідоме використання граматичних форм іноземної мови, відповідно до правил граматики, т.зв. «почуття» граматичної форми; знання граматичних категорій і рівнів мови, тобто граматичної системи мови в цілому та сукупності всіх її правил і норм, зазначає О. Вовк [6, с.7]

Структура граматичної компетентності складається з трьох основних компонентів: граматичних знань, граматичних навичок і граматичної обізнаності.

Грамматичні знання — це знання і розуміння будови мови; це здатність як продукувати граматично правильні висловлювання (наприклад, в усній або письмовій формі), так і розуміти такі висловлювання (наприклад, під час читання або слухання). Коли ми

говоримо про знання як складову граматичної компетентності, перш за все слід розуміти, про який тип граматики йде мова, адже існує лінгвістична (аналітична) граMATика, яка є детальним мовним описом граматичної системи певної мови з наукової точки зору, а також педагогічна (навчальна) граMATика, тобто правила лінгвістичної граматики в тому вигляді, який буде використовуватися для вивчення мови [10, с.12].

Практична спрямованість навчання граматики виражається в доцільному підборі граматичного мінімуму, виборі економних і ефективних способів пояснення граматики, інтенсивному навчанні та використанні технічних засобів навчання і контролю знань.

Відомо, що суть навчальної роботи з граматики полягає в значному засвоєнні та запам'ятовуванні мовного матеріалу, який використовується для вираження думок іноземною мовою, а це пов'язано з роботою механізмів пам'яті та розумовою діяльністю учнів. Мова може бути представлена у вигляді моделей. Структурні моделі речень відображають комунікативні типи висловлювань. При цьому все розмаїття мови зводиться до мінімуму структурних моделей, які наповнюються різноманітною лексикою.

Відомо, що рід німецького іменника є одним із найскладніших для вивчення граматичних явищ, тому при розробці системи наочних посібників особливу увагу необхідно було приділити максимально ефективному врахуванню цієї проблеми [19, стор 30].

Одним із прикладів ефективнішого навчання є позначення загальної категорії кольором. Синім кольором наділяють іменники чоловічого роду, червоним — жіночого, зеленим — середнього роду, а жовтим — множину. Принципи позначення узгоджуються з психологічними даними про вплив кольору на людину.

Відомо, що при засвоєнні дітьми шкільного віку відмінювання іменників виникають великі труднощі через граматичну омонімію передсуттєвих значень (підметів, займенників і т. д.), для визначення яких

потрібна конкретна геометрична фігура. встановлюється для кожного випадку в системі візуальної підтримки. Ці символи надають словам різні символи.

Ви також можете використовувати смужку клейкого паперу з рухомою пластиною як візуальне представлення. Цей посібник показує дітям, як створити нове слово з двох слів. Наприклад, на смужці паперу написано слово **groß**, на пластинці **die Eltern** (слова написані різними кольорами). Переміщуємо пластинку так, щоб ці два слова поєдналися, утворюючи слово **die Großeltern** (дідусь та бабуся) [21, с.29].

Аналогічним чином демонструються утворення слів: a raincoat, a swimming-pool, a schoolboy, schoolchildren. (англ. мова). Der Studiumplan, die Großmutter, das Schlafzimmer (нім. мова)

На стереотипному етапі формування мовленнєвих граматичних навичок у мисленні учнів відбувається зрушення вбік змістового аспекту мовлення. Проте оволодіння словоформами іменників пов'язане з певними труднощами. В якості опори для подолання цих труднощів слугують вербальні опори. Вони є готовим для використання лексичним матеріалом. Вербальні опори використовуються в підстановчих вправах умовно - мовленнєвого характеру [20, с.18].

Наведемо деякі з них:

....einen Ball	-em Vater	-es Schulers
....einen Fuller	-em Bruder	-es Freundes
....einen Bleistift	-em Kehler	-es Vaters

У номенклатуру інструментарію входять також картки, які містять граматичний матеріал для виконання письмових вправ. Наприклад, під час вивчення відмінку акузатив учні отримують наступну інформацію та завдання:

Щоб повідомити, що в певному місці знаходиться якийсь предмет чи особа, в німецькій мові використовується зворот *es gibt*. Цей зворот товаришує з неозначеним артиклем. Крім того, він вимагає після себе знахідного відмінку (*Akkusativ*). В *Akkusativ* неозначений артикль чоловічого роду *ein* змінюється на *einen*, а інші артиклі своєї форми не змінюють.

- *Es gibt eine Lampe auf dem Tisch.* (ж. р.) — На столі (є) лампа.
- *Es gibt ein Feld neben dem Fluss.* (с. р.) — Біля річки (є) поле.
- *Es gibt einen Tisch im Zimmer.* (ч. р.) — У кімнаті стоїть стіл.
- *Es gibt Bilder an der Wand.* (мн.) — На стіні (висять) картини [23, с.34].

Неозначений артикль вказує на те, що йдеться про новий, невідомий предмет, який є одним з багатьох подібних до нього. Неозначений артикль вживається, коли слово називається в розмові вперше.

- *Das ist eine Blume.*— Це квітка (одна з багатьох квіток світу).
- *An der Tür steht ein Junge.*— Біля дверей стоїть (якийсь) хлопець.

Після виразів *das ist/sind*, *es ist/sind*, *da ist/sind* вживається неозначений артикль (в однині) або артикль відсутній (у множині).

- *Das ist eine Rose.*— Це троянда.
- *Es ist ein Koffer.*— Це валіза.
- *Da sind Bücher.*— Ось книжки.

1. Додай відповідний неозначений артикль.

... Bruder ... Mädchen ... Puppe ... Wolf ... Land ... Nase ... Hund ... Auto ...
Bank ... Baum ... Tier ... Rose ... Junge ... Buch ... Vase.

2. Додай відповідний неозначений артикль, де це необхідно.

- 1) Das ist ... Lampe. 2) Das ist ... Haus. 3) Es gibt ... Maus. 4) Hier ist ... Mann. 5) Hier hängt ... Tabelle. 6) Das sind ... Fenster. 7) Es gibt ... Häuser.

3.Доповни речення відповідними неозначеними артиклями, де це необхідно. 1) Ich sehe ... Buch. 2) Da ist ... Fernseher. 3) Federball ist ... Sportspiel. 4) Die Tulpe ist ... Blume. 5) Im Garten sehen wir ... Kirschenbäume und ... Apfelbäume.

З метою розробки ефективної методики проведення та організації контролю німецькомовної граматичної компетенції я вважаю необхідним подати приклади тестів з німецької мови для контролю цієї компетенції в учнів 7 класу.

2.2 Приклади тестових завдань для контролю граматичних навичок і вмінь учнів

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, регулярності та систематичності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються наступні методи контролю (письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Контроль навчальних досягнень учнів сьомого класу з німецької мови передбачає перевірку рівня граматичного досвіду, який вони набули під час оволодіння іноземною мовою.

Мета тесту – визначити якість граматичних компетенцій студентів з іноземної мови, яка має досягати рівня A2 (відповідно до стандартів Ради Європи).

Предметом контролю є навички та вміння читання та письма як види мовленнєвої діяльності, а також лексико-граматичні та соціокультурні знання як аспекти комунікативної компетенції студентів іноземною мовою.

Тестовий режим: іспит проводиться в письмовій формі і складається з трьох типів завдань:

1) множинний вибір із закритою формою відповіді (вибір однієї правильної відповіді з кількох запропонованих; визначення сумісності з представленими об'єктами з кількох запропонованих варіантів);

2) творче завдання (складання висловлювань за змістом запропонованої ілюстрації).

Добір тестових завдань здійснювався відповідно до змістовних напрямків (мовленнєва, мовна, соціокультурна, діяльнісна) Державного стандарту та з урахуванням вимог чинної програми навчання іноземних мов, затвердженої МОН. України. Перший тестовий контроль містить 26 завдань з вибором відповідей та 1 творче завдання, другий тестовий контроль (12 завдань) спрямований на визначення рівня сформованості граматичної компетентності учнів 3 тестовий контроль (25 завдань).

На виконання тестових завдань відводився один урок (45 хвилин): на перші два – близько 25 хвилин, на третій – 20. Під час тестування забороняється використовувати будь-які навчальні матеріали (підручники, словники, посібники, інструменти).

Розглянемо приклади тестових завдань для перевірки граматичних умінь і навичок учнів 7 класу. Тестові завдання містяться у додатках (Додаток А).

Висновки до розділу 2

У розділі було зазначено, що перевага тестування над традиційними формами контролю навчальних досягнень учнів 7 класу з граматики німецької мови полягає ще й у тому, що ця форма контролю дозволяє зменшити емоційну напругу, характерну для проведення модульної роботи, яка здійснюється в атмосфері комфорту та формує позитивне ставлення учнів до нього.

Під час тестування найчастіше пропонуються завдання високого рівня, а тому перевірка високого рівня засвоєння навчального матеріалу.

Оцінювання учнів за результатами тестового контролю оцінними показниками – створює всі умови для безекзаменаційного, максимально об'єктивного узагальнення результатів навчання. Система оцінювання, на відміну від інших, дає змогу визначити рівень підготовки кожного суб'єкта навчального процесу на конкретному етапі навчального процесу; диференціювати важливість оцінок, отриманих за виконання різних видів робіт (самостійна робота, поточна робота, підсумкова перевірка, навчальна, домашня, творча робота та інші); відображає зусилля студента поточними та підсумковими оцінками; підвищує об'єктивність оцінювання знань; створює умови для добросовісної конкуренції серед учнів.

Поділ тестів з граматики німецької мови здійснено за такими ознаками тестового контролю, визначеними в науковій літературі, а саме: 1) за цільовими, функціональними та семантичними ознаками з урахуванням призначення, видів, тематики, статусу програмного контролю та відношення до норм і критеріїв; 2) за формальними ознаками, які

враховують структуру та спосіб оформлення відповідей, характер вибіркості відповідей, однорідність завдань і способів викладу.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити наступні висновки.

Встановлено, що дослідники в галузі тестування контролю навчальних досягнень учнів виділяють класифікаційні ознаки в описі тестових завдань, зокрема за рахунок:

1) цільових (функціональних) та змістових ознак з урахуванням: мети використання; види перевірок; предмет перевірки; кореляція зі стандартами або критеріями; контролювати стан програми;

2) формальні ознаки з урахуванням: структури та способу написання відповіді; характер вибіркової реакції; однорідність завдань; спосіб викладу; з використанням засобів оперативної машинної комунікації, які в процесі навчання адаптовані до умов опанування мовних дисциплін у навчальному закладі.

Встановлено, що в практиці сучасних навчальних закладів України переважають тестові завдання з вибором відповіді та відкриті відповіді, а також тестові завдання закритої форми (з вибором однієї правильної відповіді; завдання з вибором кількох правильних відповідей; завдання на встановлення відповідності; завдання на відтворення послідовності) і форми відкриті (завдання з короткою відповіддю; завдання з розгорнутою відповіддю).

Встановлено, що результати складеного тесту доцільно аналізувати за трьома параметрами: за змістовною характеристикою знань, за якісною характеристикою знань, за рівнем інтелектуальних здібностей обстежуваних щодо їх граматичні компетенції.

Граматична компетентність визначається як здатність людини не тільки правильно формулювати власні думки з точки зору граматики, а й розуміти такі ж, правильно сформульовані висловлювання інших людей - як в усній, так і в письмовій формі. Структуру граматичної компетенції

складають граматичні знання, які допомагають зрозуміти структуру мови, граматичні навички, що становлять інтуїтивне продовження знань, їх закріплення, і граматична обізнаність – загальне вміння користуватися іноземною мовою.

За допомогою інтернет-ресурсів розроблено систему тестів для перевірки граматичної компетентності учнів 7 класу з німецької мови. Усі тести розроблено на основі навчальних програм з німецької мови для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов Міністерства освіти і науки України. На основі Інтернет-ресурсу Wordwall мною розроблено наступні тести. : підсумковий тест за темою "ESSEN UND TRINKEN", та тест на розуміння граматичної структури «Perfekt» для 7 класу.

Таким чином, можна зазначити, що ефективним засобом є запровадження в навчальний процес тестового методу контролю навчальних досягнень учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агрусті Г., Артемчук Л., Булах І., Вілмут Дж., Лукіна Т., Мруга М. Основи педагогічного оцінювання. Частина І. Теорія. Київ: «Майстер клас», 2006. 113 с.
2. Андронатій П., Котик В. Комп'ютерні технології в освітніх вимірюваннях: навчально-методичний посібник. Кіровоград, 2011. 144 с.
3. Бей Л. Тестові завдання до навчального комплексу з української мови [для іноземців] Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 91 с.
4. Білоусова Л. Потенціал комп'ютерного тестування. Вісник ТІМО. 2008. № 10. С. 40-44.
5. Виноградов О. Тести як соціальна інновація в Україні. URL : www.fulbrifht.org.ua
6. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
7. Граматика німецької мови: навч. посіб. для студ. та уч. Комунікативні вправи і завдання / [Д.А. Євгененко, О.М. Білоус та ін.]. [3-тє вид., доопрацьоване та доповнене]. Вінниця : НОВА КНИГА, 2013. 576 с.
8. Гоштанар І., Діденко Н. Практичний курс німецької мови (як другої іноземної): навч. посібник для студ. вищ. навч. заклад. Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. 222 с.
9. Дрaб Н.Л. Практична граматики німецької мови: [посіб. для студ. ВНЗ та уч. старших класів спеціалізованих шкіл]. Вінниця : Нова Книга, 2007. 280 с.
- 10.78. Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
11. Івашиненко О. О., Юдінцева О. О. Grammatik in Erklärungen und Übungen: навч. посіб. з практичної граматики німецької мови. Горлівка: Видавництво ГДПШМ, 2009. 192 с.

12. Кіршова О. В. Практична граматики німецької мови (Дієслово. Іменник): навч. посібник. Миколаїв: Вид-во Чорноморський національний університет імені Петра Могили (ЧДУ імені Петра Могили), 2015. 116 с.
13. Коваленко Л. Короткий тестологічний словник-довідник. Київ: Грамота, 2018. 160 с. (Серія «Словник»).
14. Кузьмінський А. Педагогіка вищої школи. Київ: Знання, 2013. 485 с.
15. Марунько. О.А. Der Konjunktiv : навчальний посібник для інститутів та факультетів іноземних мов. Хмельницький : ФОП Цюпак А.А., 2015. 164 с.
16. Методи і прийоми контролю рівня володіння іноземною мовою. Філологічні науки. – №5. [http://www.rusnauka.com/20 PRNiT_2007/Philologia/23936.doc.htm](http://www.rusnauka.com/20_PRNiT_2007/Philologia/23936.doc.htm)
17. Новий словник іншомовних слів : близько 40000 сл. і словосполучень / Л. І. Шевченко, О. І. Ніка, О. І. Хом'як, А. А. Дем'янюк; За ред. Л. І. Шевченко Київ: АРІЙ, 2008. 672 с.
18. Потапенко С. М., Шелухіна В. С. Збірник вправ та завдань з граматики німецької мови. Харків: ХНАМГ, 2007. 95 с.
19. Самостійна робота студентів з практичних курсів сучасної німецької мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон: ХДУ, 2012. 200 с.
20. Смолій М. С. Німецька мова: Граматичний довідник. Вид. 2-е, виправ. і доп. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2006. 208 с.
21. Dreyer H., Schmitt R. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik. [Neubearbeitung]. Hueber Verlag, 2013. 359 S.
22. Duden. Die Grammatik. Mannheim: Dudenverlag, 2009. 1343 S.
23. Wlassow J.N., V.J. Kulenko. Rektion der Verben, Adjektive, Substantive im Deutschen: Handbuch [für Studenten und Lehrer]. Winnyzja : NOWA KNYHA, 2003. 144 S.

24. Sophie Repp Volker Struckmeier Syntax: Eine Einführung J.B. Metzler; 1. Aufl. 2020 215 S.
25. Lemcke Ch., Rohrman L. Grammatik Intensivtrainer NEU A1. Stuttgart: Ernst Klett-Verlag 2015. 80 S.
26. Lemcke Ch., Rohrman L. Grammatik Intensivtrainer NEU A2. Stuttgart: Ernst Klett-Verlag 2017. 96 S.
27. Ptak M., Schomer M. Grammatik Intensivtrainer NEU B1. Stuttgart : Ernst Klett-Verlag 2016. 113 S.
28. Buscha J., Helbig G. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht (B1-C2). Stuttgart : Ernst Klett-Verlag 2001. 654 S.
29. Sieber T. Aspekte neu: Grammatik B1 plus bis C1 Klett Verlag, Stuttgart 2016. 80 S.

ДОДАТКИ

Додаток А

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тема: "ESSEN UND TRINKEN"

Тест містить 10 запитань

Запитання 1

Сніданок

- a. Das Abendessen
- b. Das Frühstück
- c. Das Mittagessen

Запитання 2

Я п'ю чай на сніданок.

- a. Ich esse einen Tee zum Frühstück
- b. Ich trinke einen Kaffee zum Frühstück
- c. Ich trinke einen Tee zum Frühstück

Запитання 3

Wähl ein Obst

- a. Der Apfel
- b. Die Tomate
- c. Die Gurke

Запитання 4

Das ist eine Kartoffel. Was ist das?

- 1. Obst
- 2. Fisch

3. Gemüse

Запитання 5

Wähl ein Gemüse

- a. Der Apfel
- b. Die Tomate
- c. Die Kirsche

Запитання 6

Яблуко, груша та Виноград

- a. Apfel, Banane und Grapes
- b. Kirsche, Apfel und Tomate
- c. Apfel, Birne und Traube

Запитання 7

Was kannst du in der Milchabteilung kaufen?

1. Milch, Käse und Obst
2. Milch, Wurst und Käse
3. Milch, Käse und Sahne

Питання 8

Was kannst du in der Bäckerei kaufen?

1. Brot, Kuchen und Gebäck
2. Käse, Kuchen und Gebäck
3. Brot, Joghurt und Gebäck

Питання 9

In der Abteilung „Gemüse und Obst“ kann man ---- kaufen.

1. Kohl, Karotten, Äpfel
2. Kartoffeln, Gebäck, Orangen

3. Zitrone, Birnen, Wurst

Запитання 10

Was kann man trinken

- a. Kola
- b. Birne
- c. Apfel

ТЕМА: PERFECT

16 запитань

Запитання 1

turnen

1. getur
2. geturnt
3. turnt

Запитання 2

tanzen

- getanzt
- tanzt
- getanzen

Запитання 3

bleiben

- a. hat geblieben
- b. ist geblieben
- c. ist gebleiben

Запитання 4

schreiben

- a. geschrieben
- b. geschrieben
- c. schreibt

Запитання 5

besuchen

- a. besucht
- b. gebesucht
- c. gebesuchen

Запитання 6

sehen

- a. seht
- b. geseht
- c. gesehen

Запитання 7

Schreiben

- a. haben geschrieben
- b. sein geschrieben
- c. haben geschrieben

Запитання 8

singen

- a. gesingt
- b. gesungen
- c. gesingen

Запитання 9

Helfen_у минулому часі це?

- a. haben gehielfen
- b. sein gefielfen
- c. haben geholfen

Запитання 10

Was ... du gestern gemacht?

- a. hast
- b. habt
- c. bist

Запитання 11

Am Sonntag ... ich meine Oma besucht

- a. habe
- b. bin
- c. haben

Запитання 12

Monika ... ein Bild gemalt

- a. ist
- b. hat
- c. habt

Запитання 13

Die Jungen ... Fußball gespielt.

- a. habt
- b. haben
- c. sind

Запитання 14

Які дієслова вживаються з sein

- a. laufen, gehen, haben,
- b. sein, bleiben, passieren
- c. tanzen, machen, fahren

Запитання 15

Я прочитала цікаву книгу.

- a. Ich habe ein interessantes Buch gelesen.
- b. Ich lese ein interessantes Buch.
- c. Ich bin ein interessantes Buch gelesen.

Запитання 16

Мої друзі грали в баскетбол.

- a. Mein Freund hat Basketball gespielt.
- b. Meine Freunde haben Basketball gespielt.
- c. Meine Freunde sind Basketball gespielt.